

מראי מקומות - יבמות

ע:

הוא המציאות של הערלה, ולא מצות מילה, א"כ מה מועיל הא דאנוס הוא במצות מילת זכריו ועבדיו שלא יעכב, הא אין המצוה מעכבת אלא המציאות, ובמציאות הא יש כאן ערלה. ותי' דאפשר דאין כוונת הגר"ח לומר דעצם מציאות הערלה הוא המעכב, אלא חיובא של הפקעת שם ערלות הוא המעכב, וזה שייך כלפי הערלה וגם כלפי החיוב להפקיע שם הגויות של האשה ע"י הטבילה, וחיוב זה מעכבו מלעשות ולאכול פסחו.

ג. ומה ראית, וכו'

לכאו' דברי הגמ' תמוהים, מה ס"ד שמילת זכריו ועבדיו מעכבו מלאכול תרומה, וערלות דגופי' אינו מעכבו. וכ' הריטב"א דס"ד דדלמא גזה"כ הוא להחמיר עליו בערלות בני ביתו כדי שלא יפשע למול אותם (ועדיין צ"ב, ואולי כוונתו דלגבי עצמו אין לחוש כ"כ שיפשע למול עצמו, דודאי רוצה למול עצמו, והחשש פשיעה שייך רק גבי בניו ועבדיו, וצ"ע). וע' בתוס' הרא"ש, דמבואר מדבריו סברא אחרת, דבשלמא זכריו ועבדיו מעכבין אותו, הרי הם מוטלין עליו, ויכול למולם, ומש"ה מעכבים אותו מלאכול, משא"כ הוא עצמו, כיון דמיירי במתו אחיו מחמת מילה [עכ"פ לרש"י ודעימאי], ואינו יכול למול עצמו, ה"א שאינו מעכב, קמ"ל.

א. ואין בידו לתקן את עצמו

משא"כ ערל, דבידו לתקן את עצמו. והק' הישרש יעקב, הא שי' רש"י במתני' היא דערל דמתני' היינו דמתו אחיו מחמת מילה, וא"כ אסור למול, ואיך יכול לתקן את עצמו. ואפי' מש"כ הראשונים שם בדעת רש"י, דחשיב פומיה הוא דכאיב לי' משום דשייך שיתרפא, לא חשיב שבידו לתקן עצמו, ואי"ז עדיף מאונן דרק יום א' הוא. ותי' דכיון דברוב הערל יכול לתקן את עצמו, לכן חשיב ערלות דבר שעומד לתיקון, משא"כ אנינות דאין שייך זה. ועוד, אם עבר ומל את עצמו, אע"פ שהי' אסור לו לעשות כן, מ"מ הרי הוא מתוקן, וא"כ שפיר הוי בידו לתקן את עצמו.

ב. ומילת זכריו ועבדיו מעכבת

ע' בחי' הגר"ח על הש"ס (פסחים צ"ו), דחוקר לענין הא דמילת זכריו ועבדיו מעכבת, האם זה מצד הערלה עצמה, או מצד מצות מילה המוטלת עליו. והביא הגר"ח ראי' מהא דפסק הרמב"ם דטבילת אמהותיו שלו לשם עבדות ג"כ מעכב, משום דטבילתו הוי כמו מילה של זכר. וא"כ, ע"כ מוכח דהערלה מעכבת, וגויתן הוי כעין ערלה, דהא עכ"פ אין להם מצות מילה, וא"כ א"א לומר דהמצוה מעכבת. וע' בקהלות יעקב (סי' מ"ג, אות ג'), שהביא דברי הגר"ח, והק' דאם המעכב